

Nr 350.

Godkänd av första kammaren den 11 juni 1920.
Godkänd av andra kammaren den 11 juni 1920.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående klassificering av postkontoren och telegrafverkets stationer.

(Statsutskottets utlåtande nr 165.)

Till Konungen.

Uti en till riksdagen den 12 mars 1920 avlåten proposition nr 243 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen

dels godkänna de i statsrådsprotokollet angivna grunder för klassificering av telegrafverkets stationer ävensom vid bifall härtill besluta, att antalet av följande befattningar vid telegrafverket skall från och med den 1 juli 1920 utgöra:

telegrafkommissarie av klass 1 B	17
» » » 2	21

dels besluta, att från och med den 1 januari 1921 antalet avdelningsingenjörer vid telegrafverket skall ökas till fyra och antalet förste kontrollörer till tjugo;

dels medgiva, att ur telegrafverkets tjänst avgående person, vilken innehåft med pensionsrätt icke förenad befattning och som befinnes vara i behov av understöd, må av telegrafstyrelsen tilldelas årligt understöd med lämpligt belopp, icke överstigande vad som motsvarar två tredjedelar av den årsinkomst, han senast åtnjutit från telegrafverket, att utgå av nämnda verks medel, dock att dylikt understöd, där ej särskilda om-

ständigheter föranleda undantag, må tilldelas allenast den, vars tjänstetid uppgår till minst 25 år, däri inberäknad den tid vederbörande före antagandet i telegrafverkets tjänst kan hava innehaft anställning vid enskilt telefontät, som övertagits av telegrafverket, eller såsom föreståndare för eller biträde vid sådan växelstation inom rikstelefontätet, vars betjäning antages av vederbörande abonnenter;

dels och medgiva, att av telegrafverkets medel må till Norra Sveriges rikstelefonisters vilohemsförening utan personlig ansvarighet under år 1920 utbetalas ett belopp av högst 25,000 kronor såsom bidrag till gäldande av föreningens kostnader för inrättande av ett vilohem.

Beträffande förevarande proposition i vad den avser medgivande för telegrafstyrelsen att tilldela ur telegrafverkets tjänst avgången person årligt understöd, kommer riksdagen att anmäla sitt beslut i annat sammanhang.

Såsom av den i propositionen lämnade redogörelsen framgår, innebär det nya avlöningsreglementet för kommunikationsverken, som träder i tillämpning den 1 juli innevarande år, att det antal klasser, vari postmästarna för närvarande äro uppdelade, skola minskas från nuvarande 6 (1 A, 1 B, 2 A, 2 B, 3 och 4) till 4 genom sammansläendet av befattningarna dels såsom postmästare av klass 1 A och 1 B till en ny klass 1 och dels såsom postmästare av klass 2 A och 2 B till klass 2 (i sammanhang varmed en ny grad såsom överpostmästare skulle inrättas för de tre postmästare av klass 1 A, som för närvarande åtnjuta särskilt tilläggsarvode).

Enligt det av lönenämnden för post- och telegrafverket nu uppgjorda, såsom provisoriskt betecknade omklassificeringsförslaget skulle ett avsevärt antal postkontor komma att nedflyttas till lägre klass än den, vari de för närvarande äro placerade. Så skulle exempelvis nedflyttas 25 postkontor från den nuvarande klass 2 B till klass 3 samt 70 postkontor från klass 3 till klass 4, och den sålunda föreslagna omklassificeringen skulle tillämpas icke allenast å själva postkontoren och föreståndarebefattningarna därstädes utan även å de nuvarande innehavarna av dessa befattningar, vilka således, därest de önskade övergå å den nya lönestaten, skulle komma att vidkännas en sänkning i tjänsteställning. I de fall då omklassificeringen kunde komma att medföra direkt minskning av den avlöning, som efter nuvarande grunder utgår till vederbörande befattningshavare, skulle dock personlig gottgörelse utgå härför.

På i propositionen anförda skäl har emellertid departementschefen funnit, att med den sålunda föreslagna provisoriska omklassificeringen

borde tillsvidare anstå. I syfte att underlätta genomförandet av de sänkningar, som i fråga om postkontorens ställning i åtskilliga fall syntes påkallad, skulle dock tillsvidare ledigblivna postmästarebefattningar tillättas endast på förordnande.

I avseende å det sålunda av lönenämnden uppgjorda provisoriska omklassificeringsförslaget, vilket departementschefen icke ansett sig kunna biträda, men vartill vissa motionärer uttalat sin anslutning, vill riksdagen till en början framhålla, att ett genomförande av detsamma komme att medföra att vissa befattningshavare, som utnämnts till och erhållit konstitutorial såsom postmästare av viss klass, vid genomförande av den nya löneregleringen icke skulle komma i åtnjutande av löneförmåner i den lönegrad, vartill deras befattningar hänförts. Ett sådant förfarande torde icke stå i överensstämmelse med den praxis, som hittills tillämpats i en del likartade fall. Vid ikraftträdandet av 1910 års lönestater för postverket fingo sålunda de dåvarande innehavarna av postmästarebefattningar, vilka sänktes till lägre klass, kvarstå i förutvarande klass. Och i sammanhang med 1918 års tillfälliga lönereglering för kommunikationsverken erhöll ett dylikt ärende en liknande utgång. För vissa befattningshavare vid postkontoren, nämligen brevbärförmännen och värdebrevbärarna, vilka man tidigare, i saknad av en mellangrad mellan å ena sidan postiljon och å andra sidan förste postiljon, hänfört till den senare gruppen, infördes då en dylik mellangrad, varvid emellertid föreskrevs, att de värdebrevbärare och brevbärförmän, som dittills i lönehänseende räknats såsom förste postiljoner, skulle lämnas oberörda av förändringen, och i detta förhållande har icke nu vid den definitiva löneregleringen ifrågasatts någon ändring. Jämväl från statens järnvägar föreligger exempel på liknande praxis. Den nya klassificering av järnvägsstationerna, som år 1916 vann Eders Kungl. Maj:ts godkännande, medförde nedflyttning i lönehänseende av vissa stationsföreståndarbefattningar. De sålunda beslutade förändringarna hava emellertid icke ansetts kunna genomföras annat än successivt i mån av nuvarande befattningshavarnas avgång, och genom den nya löneregleringens genomförande torde därför en del av dessa befattningshavare komma i en högre löneklass än den, vartill deras befattningar rätteligen äro att hänföra. Så torde exempelvis å två stationer, som enligt 1916 års klassificeringsplan skola besättas med stationsinspektorer av klass 3 (med lön enligt 12:e lönegraden), nuvarande föreståndarna komma att bibehållas vid sin ställning såsom stationsinspektorer av klass 2 (med lön efter 14:e lönegraden). Liknande är förhållandet med ett

flertal stationsinspektorer av klass 4 A, som, ehuru de av dem innehavda föreståndarbefattningarna sänkts till stationsmästartjänster av klass 5 (med lön enligt 9:e lönegraden), dock torde komma att jämväl framdeles erhålla lön efter 11:e lönegraden.

Denna i praxis tillämpade grundsats, att vid omreglering av en tjänst hänsyn bör tagas till tjänstens innehavare, har även fått sin utformning i det nya avlöningsreglementet för kommunikationsverken. Enligt § 14 av samma reglemente gäller nämligen, att därest befattning nedflyttas till lägre lönegrad, skall den, som då innehar tjänsten, äga uppbära lön i den lönegrad, befattningen förut tillhörde, intill dess han avgår. Motsvarande stadgande återfinnes jämväl i postverkets nu gällande avlöningsreglemente.

Enligt riksdagens mening kan därför på goda grunder ifrågasättas, huruvida det kan anses befogat att låta en nedflyttning av postmästarbefattningarna, låt vara i och för sig av behovet påkallad, drabba de nuvarande befattningshavarna.

Uppmärksammas må emellertid vidare, att förevarande fråga redan varit föremål för riksdagens prövning. Då 1919 års riksdag i sammanhang med fastställandet av antalet utav vissa högre befattningar vid postverket bestämde, att postmästarna av klass 1 och 2 skulle från och med den 1 juli 1920 bibehållas vid oförändrat antal (dock med den jämkning, som föranleddes av införandet av överpostmästargraden), torde riksdagen hava ansett, att denna fråga härigenom skulle provisoriskt ordnas för den närmaste tiden av löneregleringens tillämpning, i avvaktan på att förslag till en definitiv, för post- och telegrafverken samt statens järnvägar gemensam klassificeringsplan kunde framläggas. Även om det därvid icke ansågs uteslutet, att detta definitiva förslag skulle kunna föreläggas redan innevarande års riksdag, torde det icke hava avsetts, att beslut om nya provisoriska bestämmelser nödvändigt skulle erfordras redan vid 1920 års riksdag. De postmästare, om vilkas omklassificering nu är fråga, måste alltså anses hava haft all anledning förvänta, att 1919 års riksdags i ämnet fattade beslut innefattade grunder, varigenom deras tjänsteställning vid övergången till den nya staten reglerades.

Då således enligt riksdagens mening ifrågavarande för postkontoren utarbetade omklassificeringsplan icke utan åsidosättande av rättvisa och billighet kan tillämpas på de nuvarande befattningshavarna, har riksdagen icke ansett sig kunna bifalla de motionsvis gjorda framställningarna här- om, utan delar riksdagen i förevarande hänseende den av departemets-

chefen uttalade uppfattningen, att förevarande klassificeringsfråga bör underkastas förnyad utredning, därvid ledigblivna postmästarebefattningar böra tillsättas endast på förordnande.

Beträffande härefter telegrafverket nödvändiggör, såsom av departementschefen framhållits, uppbördsprovisionens borttagande, att klassificeringen av telegrafstationerna genomföres redan från tiden från reglementets ikraftträdande. Då den nu framlagda planen härför innebär en ökning av antalet telegrafstationer i de högre klasserna, har dess genomförande icke mött samma svårigheter som i fråga om postverket.

Det framlagda klassificeringsförslaget, vilket underkastats en ingående granskning inom lönenämnden, har icke givit riksdagen anledning till erinran. Riksdagen anser sig emellertid böra framhålla, att detsamma endast är provisoriskt och att jämväl frågan om en definitiv omklassificering av telegrafstationerna är avsedd att underkastas ytterligare utredning.

Jämväl i de övriga delar, i vilka propositionen nu är föremål för behandling, har riksdagen ansett sig böra bifalla densamma.

Under återopande av vad riksdagen sålunda anfört får riksdagen anmäla, att riksdagen med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition, i vad densamma nu är föremål för behandling,

dels godkänt de i statsrådsprotokollet över civilärenden den 12 mars 1920 angivna grunder för klassificering av telegrafverkets stationer ävensom beslutat, att antalet av följande befattningar vid telegrafverket skall från och med den 1 juli 1920 utgöra:

telegrafkommissarie av klass 1 B	17
» » » 2	21

dels beslutat, att från och med den 1 januari 1921 antalet avdelningsingenjörer vid telegrafverket skall ökas till fyra och antalet förste kontrollörer till tjugo;

dels ock medgivit, att av telegrafverkets medel må till Norra Sveriges rikstelefonisters vilohemsförening utan personlig ansvarighet

under år 1920 utbetalas ett belopp av högst 25,000 kronor såsom bidrag till gäldande av föreningens kostnader för inrättande av ett vilohem.

Stockholm den 11 juni 1920.

Med undersåtlig vördnad.

Nr 351.

Godkänd av första kammaren den 11 juni 1920.
Godkänd av andra kammaren den 11 juni 1920.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för vissa tjänstemän att för avlöningsförhöjning tillgodoräkna sig tid, varunder tjänstledighet åtnjutits för fullgörande av militär tjänstgöring.

(Statsutskottets utlåtande nr 176.)

Till Konungen.

Uti en till riksdagen avlåten, den 27 februari 1920 dagtecknad proposition, nr 365, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att i alla de fall, där för civil ordinarie befattningshavare avlöningsförhöjning må äga rum efter viss tids tjänstgöring, honom icke må föras till last tid, varunder han åtnjutit ledighet för fullgörande av honom åliggande militär tjänstgöring.

Då riksdagen i likhet med departementschefen och löneregreringskommitten funnit rättvisa och billighet tala för, att befattningshavare, varom nu är fråga, må medgivas rätt att för avlöningsförhöjning tillgodoräkna sig tid, varunder tjänstledighet åtnjutits för fullgörande av all honom åliggande militär tjänstgöring, har riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Vad departementschefen anfört i fråga om beredande av skydd för personal, som inkallats till militär tjänstgöring, mot förlust av anställning och mot eftersättande vid befordran, rörande beräkning av tjänstetid för rätt till pension samt angående avlöningsförhållandena under ledighet för fullgörande av värnplikt, har icke givit riksdagen anledning